

PATVIRTINTA
Mokestinių ginčų komisijos prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės pirmininko
2019 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. 1-1

MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
(90.900.2046)

2019–2021 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS

MISIJA

1. Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) misija – mokesčių mokėtojų teisių pažeidimų prevencija.

II SKYRIUS

VEIKLOS PRIORITETAI

2. Įgyvendinti mokesčių mokėtojų teises į mokestinių ginčų nagrinėjimą ikiteismine tvarka, numatytą Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme (toliau – MAĮ),

3. Objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojų skundus dėl mokesčių administratorių sprendimų ir priimti teisėtus bei pagrįstus sprendimus MAĮ nustatytais terminais.

4. Siekti, kad priimami sprendimai būtų ne tik teisėti, bet ir atitiktų teisingumo, protingumo, mokesčių mokėtojų lygybės, nediskriminavimo, turinio viršenybės prieš formą principus, būtų aiškūs ir suprantami mokesčių mokėtojams ir mokestinius ginčus nagrinėjančioms institucijoms.

5. Skatinti taikius mokestinių ginčų sprendimų būdus, užtikrinti pažeidžiamų proceso dalyvių teises, didinti pasitikėjimą Komisija, kaip atvira mokestinius ginčus nagrinėjančia institucija, ir stiprinti jos autoritetą.

III SKYRIUS

STRATEGINIAI TIKSLAI IR PROGRAMOS

6. Komisijos veiklos strateginis tikslas – mokesčių mokėtojų teisių pažeidimų prevencija ir teismų darbo krūvio mažinimas.

7. Strateginio tikslo įgyvendinimui vykdoma viena tęstinė programa – Mokestinių ginčų nagrinėjimas, kurios tikslas yra laiku ir objektyviai išnagrinėti mokesčių mokėtojų skundus bei priimti teisėtus ir pagrįstus sprendimus.

STRATEGINIS TIKSLAS: MOKESČIŲ MOKĖTOJŲ TEISIŲ PAŽEIDIMŲ PREVENCIJA IR TEISMŲ DARBO KRŪVIO MAŽINIMAS

VEIKLOS KONTEKSTAS

9. Komisija įsteigta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1396 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsteigimo ir jos nuostatų patvirtinimo“. Komisijai pavesta nagrinėti mokestinius ginčus tarp mokesčių mokėtojų ir mokesčių administratorių. Vykdydama šią funkciją Komisija atlieka ikiteisminę mokesčių administratorių veiksmų teisėtumo kontrolę ir tokiu būdu užtikrina mokesčių mokėtojų teisių į mokestinių ginčų nagrinėjimą ikiteisimine tvarka įgyvendinimą.

10. Komisijos tikslas, nustatytas MAĮ, – objektyviai išnagrinėti mokesčio mokėtojų skundus ir priimti teisėtus bei pagrįstus sprendimus. Komisija, veikdama kaip kvaziteisminė institucija, vykdo administraciniams teismams būdingą funkciją. MAĮ ir Vyriausybės nutarimu patvirtintuose Komisijos nuostatuose nustatyta Komisijos narių skyrimo bei atleidimo tvarka, reglamentuotos mokestinių ginčų nagrinėjimo ir Komisijos sprendimų priėmimo procedūros. Visa tai sudaro galimybes išvengti politinių veiksnių įtakos, susijusios su Komisijos veiklos nepriklausomumu ir priimtų sprendimų objektyvumu bei nešališkumu. Tačiau politiniai sprendimai, susiję su mokesčius reglamentuojančių teisės aktų pakeitimais ir jų priėmimu, programų, įgyvendinančių šešėlinės ekonomikos mažinimo priemonės, vykdymu ir kai kurie kiti politiniai veiksniai gali daryti įtaką mokestinių ginčų apimtims, jų pobūdžiui ir turiniui.

11. Komisijos veiklai turi įtakos ir ekonominiai veiksniai, nes šalies ūkio subjektų bei gyventojų ekonominės bei materialinės būklės pasikeitimai, besiplečiantys ekonominiai ryšiai su užsienio šalių subjektais, laisvas žmonių, kapitalo ir prekių judėjimas Europos Bendrijoje sąlygoja mokestinių ginčų pobūdžio pasikeitimus, o tai kelia papildomus reikalavimus Komisijos darbuotojų kvalifikacijai. Dėl ekonominių sunkumų sumažinus Komisijai skiriamų lėšų apimtį, mažėjo galimybės organizuoti Komisijos darbuotojų kvalifikacijos kėlimo priemones ir mokymus, sunkiau sukomplektuoti Komisijos personalą reikiamą kompetenciją turinčiais darbuotojais.

12. Mokestiniams ginčams ir Komisijos veiklai turi įtakos ir socialiniai veiksniai, susiję su tuo, kaip mokesčių mokėtojai ir visuomenė suvokia ir vertina mokesčius bei mokestinių prievolių vykdymą.

13. Minėtieji veiksniai, taip pat mokesčių administratorių darbo organizavimas, netiesioginių mokesčių apskaičiavimo metodų taikymas, tikrinamojo laikotarpio apimtį, kuri daugeliu atveju

apima maksimalų 5 metų laikotarpį, didėjantis tikrinamų mokesčių mokėtojų skaičius, patikrinimo metu surinktų įrodymų apimtis, patikrinimo aktų bei mokesčių administratorių priimtų sprendimų kokybė sąlygoja nuolat besikeičiantį Komisijos nagrinėjamų mokesčių ginčų skaičių bei pobūdį.

14. Pasikeitus Europos Sąjungos Teisingumo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismų praktikai mažėja mokesčių ginčų dėl teisės atskaityti pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM) už įsigytas prekes ir / arba paslaugas tais atvejais, kai mokesčių administratorius nustato, kad apskaitos dokumentuose nurodytos ūkinės operacijos įvyko ne tomis sąlygomis, kaip juose nurodyta, arba kai mokesčių mokėtojas laikinai nenaudoja įsigyto turto ekonominei veiklai vykdyti. Tačiau vis daugiau sudėtingų ginčų kyla dėl PVM 0 procentų tarifo taikymo prekių tiekimams į kitą valstybę narę, kai mokesčių administratoriaus vertinimu mokesčių mokėtojo pateikti dokumentai yra nepakankami daryti išvada, kad prekės tikrai buvo išgabentos į kitą valstybę narę ir / arba prekių disponavimo teisė buvo tinkamai perduota kitos valstybės narės PVM mokėtojui. Didelę dalį skundų, susijusių su PVM, sudaro ginčijamos mokesčių administratoriaus išvados, jog mokesčių mokėtojas sukčiauja PVM srityje ir / arba žinojo / galėjo žinoti, kad yra įtrauktas į PVM „karuselinį“ sukčiavimą, kurios yra daromos gavus neigiamos informacijos iš kitų valstybių narių mokesčių administratorių apie prekių / paslaugų pirkėjus – PVM mokėtojus tose valstybėse narėse.

15. Nors pastaruoju metu mažėja ginčų dėl individualios veiklos pajamų bei turto pardavimo pajamų apmokestinimo, vis daugiau ginčų kyla dėl papildomai apskaičiuotų gyventojų pajamų mokesčio ir pelno mokesčio sumų, konstatavus, jog mokesčių mokėtojo sudaryti sandoriai, įskaitant sandorius su susijusiais asmenimis, yra apsimestiniai, sudaryti siekiant gauti ne verslui būdingos ekonominės naudos, o išimtinai mokesstinės naudos sau. Vis dažniau kvestionuojami turto, vertybinių popierių pirkimo–pardavimo, įstatinio kapitalo didinimo, paskolų, įmonių įsigijimo ar jų reorganizavimo sandoriai taikant turinio viršenybės prieš formą principą, įtvirtintą MAĮ.

16. Pažymėtina, kad sparčiai didėja skundų skaičius dėl papildomai apskaičiuotų gyventojų pajamų mokesčio sumų, kurias mokesčių administratorius apskaičiuoja įvertinęs, jog mokesčių mokėtojas patyrė daugiau išlaidų nei turėjo deklaruotų ir gyventojų pajamų mokesčiu apmokestintų pajamų. Kadangi mokesčių administratorius taiko netiesioginius mokesčio apskaičiavimo metodus (išlaidų, ekonominių modelių ir kitus), naudoja vidutinius statistinius vartojimo išlaidų ir kitus normatyvinius dydžius, daugelyje atvejų nepripažįsta mokesčių mokėtojams grynaisiais pinigais paskolintų ar dovanotų lėšų, o mokesčių mokėtojai įstatymais nėra įpareigoti deklaruoti savo išlaidas ir turimas grynųjų pinigų sumas mokesčių deklaracijose, šie mokesčiai ginčai yra ypač sudėtingi vertinamuoju požiūriu, nes būtina nustatyti, ar mokesčių administratoriaus nustatyta mokesstinė prievolė atitinka protingumo ir teisingumo kriterijus, o teisingo sprendimo priėmimas priklauso nuo Komisijos narių, turinčių tvirtas vertybes, profesionalumo ir gyvenimiškos patirties.

17. Iki 2004 metų Komisija buvo privalomoji mokesčių ginčų nagrinėjimo institucija, o nuo 2004 m. gegužės 1 d., pakeitus MAĮ, mokesčių mokėtojai suteikta teisė pasirinkti, ar centrinio mokesčių administratoriaus sprendimą skųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui, ar Komisijai. Nemažėjantis Komisijai teikiamų mokesčių mokėtojų skundų skaičius rodo, kad dauguma mokesčių mokėtojų pirmenybę teikia Komisijai. Pažymėtina, jog 2017 metais prijungus Vilniaus apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos Skundų (apeliacijų) nagrinėjimo skyrių prie Valstybinės mokesčių inspekcijos Teisės departamento Apeliacijų skyriaus, Komisija šiame regione tapo privaloma ikiteismine ginčų nagrinėjimo institucija. Įvertinus šią aplinkybę, yra pagrindas manyti, jog 2018 ir vėlesniais metais Komisijai teikiamų mokesčių mokėtojų skundų skaičius nemažės, nežiūrint į pastaruoju metu centrinio mokesčių administratoriaus vis dažniau taikomą susitarimo dėl mokesčio ir su juo susijusių sumų dydžio susitarimo procedūrą, numatytą MAĮ 71 straipsnyje.

18. Mokestiniai ginčai kyla dėl vis didesnių apskaičiuotų mokesčių sumų. Per 2017 metus Komisijai buvo apskųsti centrinių mokesčių administratorių sprendimai, kuriais pareikalauta sumokėti 59,3 mln. Eur mokesčių, o 2016 metais buvo išnagrinėti mokestiniai ginčai dėl 53,4 mln. Eur, 2015 metais – dėl 53,6 mln. Eur, 2014 metais – dėl 31,9 mln. Eur.

EFEKTO VERTINIMO KRITERIJAI

19. Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82, numatyta stiprinti žmogaus teisių pažeidimų prevenciją, plėtojant ikiteismines ginčų nagrinėjimo procedūras, taip mažinant biurokratizmą ir spartinant ginčų sprendimą. Numatoma skatinti ginčus spręsti ne teismo tvarka, pasinaudojant alternatyviomis priemonėmis – arbitražu, Administracinių ginčų komisija, Mokestinių ginčų komisija ir kita. Šiam Vyriausybės strateginiam tikslui įgyvendinti ir skirta mokestinių ginčų nagrinėjimo programa, kuri sudaro galimybę greičiau ir paprasčiau išspręsti mokestinį ginčą nesikreipiant į teismą ir tokiu būdu padeda saugoti piliečių teises mokesčių srityje.

20. Komisijos strateginio tikslo – mokesčių mokėtojų teisių pažeidimų prevencija ir teismų darbo krūvio sumažinimas – įgyvendinimas ir pažanga apibūdinama efekto vertinimo kriterijumi, kuris parodo, kokia dalis Komisijos sprendimų tapo vykdytini, nes šalys jų neginčijo (ir dėl to šių mokestinių ginčų nereikėjo nagrinėti teisme). Per laikotarpį nuo 2012 metų iki 2017 metų vykdytina Komisijos sprendimų dalis, kurių šalys neginčijo, padidėjo nuo 53 procentų iki 59 procentų visų Komisijos sprendimų (kriterijaus kodas – E-01-01).

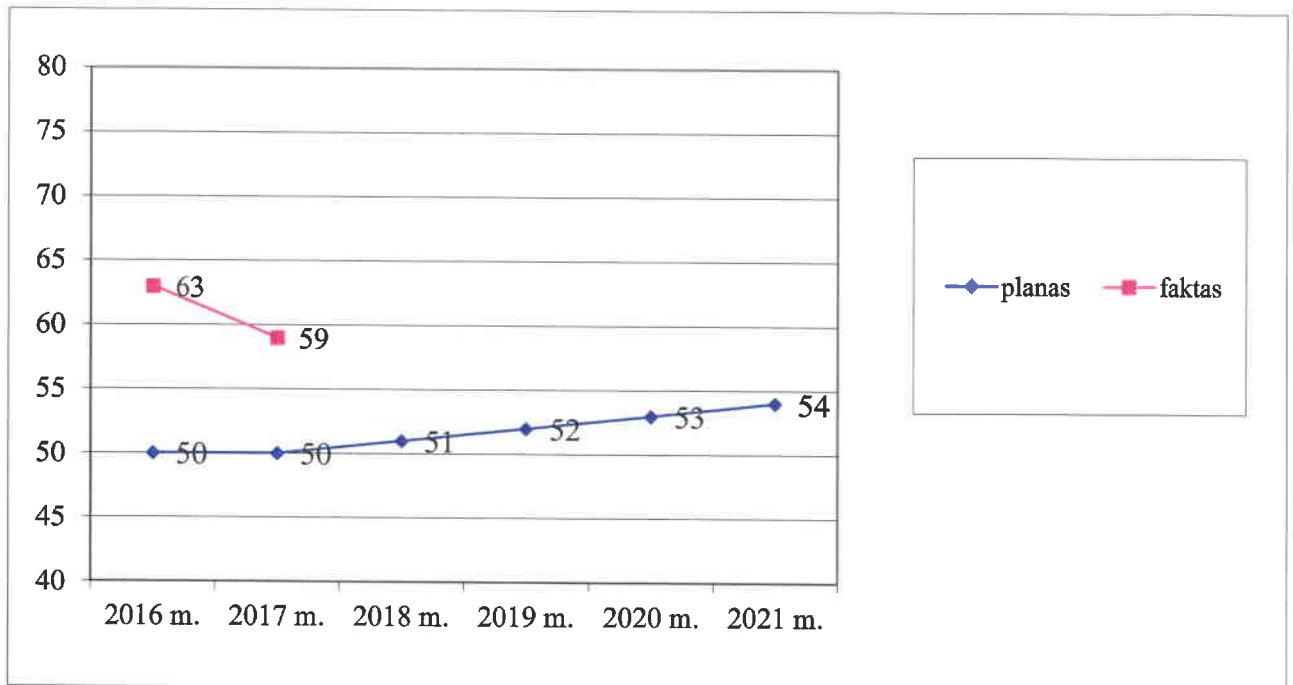
21. Vertinant šio rodiklio dinamiką būtina atsižvelgti į tai, kokia dalis apskųstų Komisijos sprendimų administracinių teismų nutartimis buvo palikti galioti. Šis kriterijus parodo Komisijos vykdomos tęstinės programos – Mokestinių ginčų nagrinėjimas – kokybę, tai yra kokia dalis

Komisijos sprendimų, kurie teisės aktų nustatyta tvarka buvo šalių apskūsti, įsiteisėjusiais Vilniaus apygardos administracinio teismo ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimais bei nutartimis buvo nepakeisti. Šis rodiklis per 2012 – 2017 metus padidėjo nuo 73 procentų iki 75 procentų.

22. Pažymėtina, jog gana didelis laiko tarpas (paprastai 3 – 4 metai) nuo Komisijos sprendimo dėl mokesčių mokėtojo skundo iki Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) galutinio sprendimo priėmimo dienos lemia tai, jog ši kokybinė Komisijos strateginio plano pažangos efekto vertinimo kriterijaus reikšmė objektyviai yra gana stabili ir svyruoja apie 75 procentus. Komisija, vykdydama strateginį tikslą įgyvendinančią programą – Mokestinių ginčų nagrinėjimą – vadovaujasi Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymais, Europos Sąjungos direktyvomis, reglamentais, poįstatyminiais aktais, LVAT nutartyse bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) sprendimuose teiktais išaiškinimais analogiško pobūdžio bylose. Pasikeitimai LVAT ir / arba ESTT praktikoje, kuria Komisija privalo vadovautis, žymia dalimi sąlygoja minėto Komisijos efekto vertinimo kriterijaus reikšmę.

23. Komisijos darbo intensyvumą sąlygoja vis sudėtingesnis mokestinių ginčų pobūdis ir gautų bei išnagrinėtų mokesčių mokėtojų skundų ir prašymų skaičius. 2017 metais Komisijoje buvo gauti 356 skundai ir prašymai, iš jų 282 skundai dėl centrinių mokesčių administratorių sprendimų ir 74 prašymai dėl skundo padavimo termino atnaujinimo, nagrinėjimo sustabdymo bei kitais procedūriniais klausimais. Komisijos vertinimu, mokesčių administratoriaus vykdomos kovos su mokesčių vengimu ir slėpimu priemonės, sąlygos nemažėjantį teikiamų Komisijai mokesčių mokėtojų skundų ir prašymų skaičių.

2 grafikas. 2016–2021 metų efekto vertinimo kriterijaus pasiektos ir planuojamas pasiekti reikšmės – vykdytini Komisijos sprendimai, kurių šalys neginčijo (procentais).

STRATEGINĮ TIKSLĄ ĮGYVENDINANČIOS PROGRAMOS

PROGRAMA – MOKESTINIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMAS (KODAS – 01.01)

Bendroji informacija apie programą

24. Strateginiam tikslui pasiekti Komisija vykdys programą „Mokestinių ginčų nagrinėjimas“, kuri yra tęstinė.

25. Mokestinių ginčų nagrinėjimo programa įgyvendina nuostatą – skatinti mokesčių mokėtojų teisių pažeidimų prevenciją, plėtojant ikiteismines ginčų nagrinėjimo procedūras ir spartinant ginčų sprendimą.

26. Šios programos įgyvendinimas sudaro galimybę išspręsti mokestinį ginčą nesikreipiant į teismą. Toks sprendimo būdas mokesčių mokėtojui yra paprastesnis, greitesnis ir pigesnis.

27. Programos vykdytoja – Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

28. Pareigybių skaičius programai įgyvendinti: 20.

29. Programos koordinatorius – Komisijos pirmininkė Edita Galiauskaitė (tel. (8 5) 268 4001, el. paštas edita.galiauskaite@mgk.lt).

30. Asignavimai, numatyti programos „Mokestinių ginčų nagrinėjimas“ tikslams, uždaviniams ir priemonėms finansuoti 2019–2021 metais, pateikti 2 lentelėje.

31. Vertinimo kriterijai, numatyti programos „Mokestinių ginčų nagrinėjimas“ tikslų ir uždavinių pasiekimui įvertinti, pateikti 3 lentelėje.

V SKYRIUS

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI IR VALDYMO IŠLAIDOS

33. Komisijoje yra 5 Komisijos nariai – valstybės pareigūnai. Šiuo metu Komisijos darbuotojų sąrašas yra 20 pareigybių.

5 lentelė. Informacija apie Komisijos žmogiškuosius išteklius, asignavimus jiems išlaikyti ir valdymo išlaidas (tūkst. eurų)

Eil. Nr	Institucijos ar įstaigos pavadinimas	2018 metai						2019 metai						2020 metai						2021 metai						
		Pareigybių skaičius			Valdymo išlaidos užmokesciui darbu	Išlaidos užmokesciui darbu	Valdymo išlaidos	Pareigybių skaičius			Valdymo išlaidos užmokesciui darbu	Išlaidos užmokesciui darbu	Valdymo išlaidos	Pareigybių skaičius			Valdymo išlaidos užmokesciui darbu	Išlaidos užmokesciui darbu	Valdymo išlaidos	Pareigybių skaičius			Valdymo išlaidos užmokesciui darbu	Išlaidos užmokesciui darbu	Valdymo išlaidos	
		Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso				Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai				Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso				Iš jų valstybės tarnautojai	Iš viso	Iš jų valstybės tarnautojai				Iš viso
1	Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	20	10	307,0	0,0	0,0	20	10	415,0	0,0	0,0	20	10	417,0	0,0	0,0	20	10	417,0	0,0	0,0	20	10	405,0	0,0	0,0
Iš viso:		20	9	307,0	0,0	0,0	20	10	415,0	0,0	0,0	20	10	417,0	0,0	0,0	20	10	417,0	0,0	0,0	20	10	405,0	0,0	0,0

VI SKYRIUS

VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

34. Komisija neįtraukta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. vasario 7 d. nutarimo Nr. 126 „Dėl buhalterinės apskaitos ir personalo administravimo funkcijų atlikimo centralizuotai“ priede išvardintų įstaigų, kuriose buhalterinės apskaitos ir personalo administravimo funkcijos atliekamos centralizuotai, sąrašą. Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad už Komisijos finansų apskaitą, išankstinę finansų kontrolę ir finansinę atskaitomybę atsakingas vienas darbuotojas (iki 2017 metų buvo 2), todėl papildomų priemonių veiklos efektyvumo didinimo finansų apskaitos ir valdymo srityse nenumatome.

35. Siekdama užtikrinti teisės aktuose ir teismų praktikoje nustatytą Komisijos nepriklausomumo principą, Komisija apie galimas kitų bendrųjų funkcijų konsolidavimo rizikas išdėstė raštuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai.

36. Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gruodžio 6 d. nutarimą Nr. 1008 „Dėl administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto ir žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti centralizuotai“, Komisija 2018 m. kovo 12 d. su VĮ Turto banku sudarė centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojai patikėjimo teise perduoto administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto panaudos sutartį.

37. Atsižvelgiant į Komisijos organizacinę struktūrą ir dydį, Komisijos informacinių technologijų aparatinės ir programinės įrangos techninę priežiūrą, remontą ir administravimą atlieka trečiasis asmuo pagal paslaugų teikimo sutartį.

Bendrosios veiklos sritis	Planuojami atlikti darbai	Laukiamas rezultatas	Įgyvendinimo terminas
1. Turto valdymas	Įvertinti pagal panaudą valdomo turto kiekį bei poreikį ir priimti sprendimą dėl patalpų naudojimo optimizavimo	Kaštų naudojamam turtui sumažinimas	2019–2021 metais
2. Informacinių technologijų valdymas	Informacinių technologijų atitikties Bendrojo duomenų apsaugos reglamento reikalavimams įgyvendinimas	100 proc. saugūs duomenys ir procesai	2019–2021 metais
3. Personalo valdymas	Komisijos darbuotojų specialiųjų ir profesinių gebėjimų, reikalingų pareigybes aprašyme nustatytoms funkcijoms vykdyti, bei kitų kompetencijų tobulinimas	100 proc. Komisijos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos kėlimo renginiuose	2019–2021 metais
4. Viešieji pirkimai	Didinti elektroninių viešųjų pirkimų skaičių per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą	Skaidrūs ir efektyvūs viešieji pirkimai, kuomet ne mažiau kaip 80 proc. viešųjų pirkimų vykdoma per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą	2019–2021 metais
5. Dokumentų valdymas ir administravimas	Anaujinti eDVS diegimo funkcionalumą	Naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema; - naudojimas e. sąskaitomis: sąskaitos, kreditiniai ir debetiniai dokumentai teikiami ir priimami elektronine forma	2019–2021 metais

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Výriausioji buhalterė

Bendrijų reikalų
skyriaus vedėja

Rūta Mockevičienė
2019-01-09

Rūta Mockevičienė
2019-01-09

